

# LAUT SEVI PIEMULĶOT – VAI TOMĒR NE?

*Šo moduli izstrādājis Eiropas Parlaments, nevis pārējo moduļu  
autors.*



IEVADS

# TICĒT VAI NETICĒT?

## WATCH: Bizarre claims UFOs were flying past Twin Towers during 9/11 terror strikes

A BIZARRE video has alleged that UFOs were caught on camera flying past the Twin Towers during the world's worst terror strike.

By JON AUSTIN

PUBLISHED: 17:50, Thu, Mar 24, 2016 | UPDATED: 18:40, Thu, Mar 24, 2016

SHARE  TWEET    

0 



Conspiracy theorist Phil Young claims these were UFOs filed during 9/11



Is 5G Poisoning Us? Alleged Former Vodafone Boss Blows Whistle On 5G And COVID-19!



774,844 views

Uploaded April 03, 2020

Submitted by Horus

Posted by Thrillz



EM KA™

@EM\_KA\_17

**!! My HERO of the day !!**

A courage Nurse debunks the coronavirus lie. She says that they are trying to introduce a New World Order and they are using COVID-19 as a coverup. She also talks about the dangers of 5G radiation. [twitter.com/Veganearther/s...](https://twitter.com/Veganearther/s...)

7:36 am · 6 Apr 2020 · Twitter Web App

1.9K Retweets 2K Likes

IEVADS

TICĒT VAI  
NETICĒT?

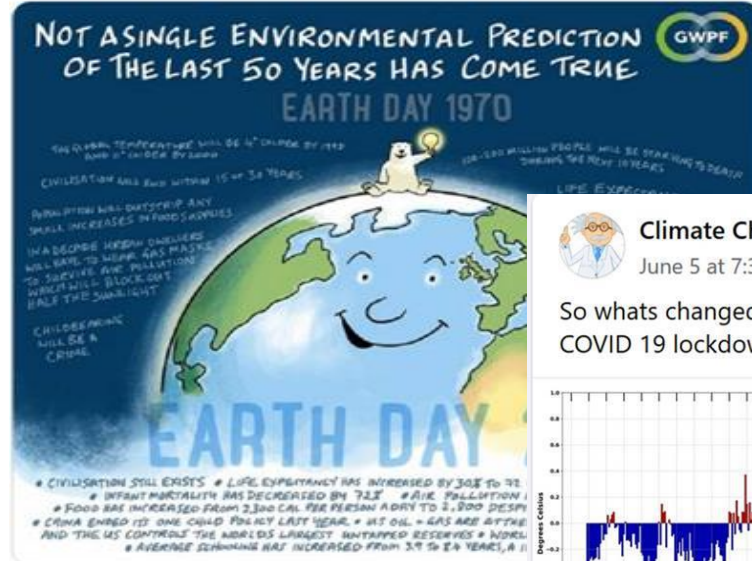
<https://www.worldstarhiphop.com/videos/video.php?v=wshhY2D99SZdmYSF4Ale>

IEVADS

# TICĒT VAI NETICĒT?

Lawrence Poslaiko- America First!  
@ReallPoslaiko

Time for some Enviro-TRUTH! The radical 'Global warming' fanatics are mainly a bunch of well meaning, but misdirected folks who are being used to promote a political agenda! The real leaders of this movement want three things- POWER, COMTROL, & MONEY (yours)!



8:59 am · 27 Apr 2019 · Twitter Web Client

37 Retweets · 37 Likes

@realDonaldTrump

The concept of global warming was created by and for the Chinese in order to make U.S. manufacturing non-competitive.

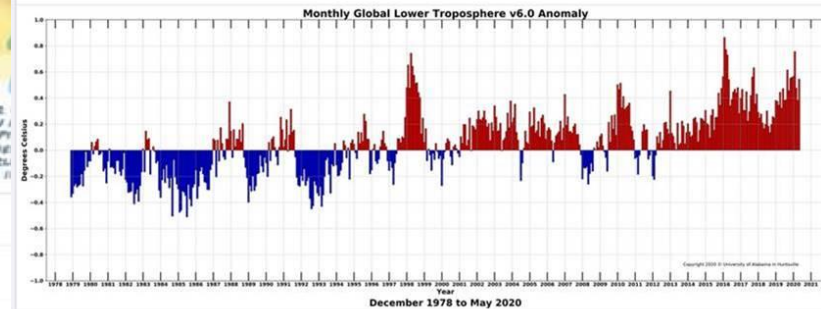
8:15 pm · 6 Nov 2012 · Twitter Web Client

135.7K Retweets · 68.1K Likes

Climate Change is Crap

June 5 at 7:32 PM · 🌐

So whats changed since 1998 ? Nothing much ! Co2 still rising despite COVID 19 lockdown - temps still rising & falling as it does



👍 😮 🤔 56

5 Comments 16 Shares

IEVADS

# PATIESĪBA VAI VILTUS?



Courtesy: Rio de Janeiro State Secretary of Prison Administration

Global NEWS

Brazil gang leader caught trying to escape prison disguised as daughter

60,944 views · Published on 6 Aug 2019

279 likes · 19 comments · SHARE · SAVE · ...

Global News 648K subscribers

SUBSCRIBE

0:05 / 2:54

[https://www.youtube.com/watch?reload=9&v=O\\_N9SZLic2k](https://www.youtube.com/watch?reload=9&v=O_N9SZLic2k)

KLASES DARBA SĀKUMS

# IZPRAST NOTIEKOŠO

No kādiem avotiem  
iegūstat ziņas?

(jaunāko klašu skolēniem – kādus  
informācijas avotus jūs zināt)

KLASES DARBA SĀKUMS

# APDOMĀT INFORMĀCIJAS AVOTUS

Vai aizvadītajā  
nedēļā/mēnesī jums  
gadījies saskarties ar  
ziņām, kuras šķita  
savādas?

## KLASES DARBA SĀKUMS

# KĀPĒC TĀS ŠKITA SĀVĀDAS?

- a. Tā vienkārši nevar būt
- b. Absolūti nepiekrītu
- c. Pārspīlēti vai sagrozīti
- d. Pārlietu pozitīvi (vai negatīvi), lai varētu noticēt
- e. Ir pretrunā visam, ko zinu par šo tematu
- f. Pārlietu atbilst manām vēlmēm vai uzskatiem
- g. Riebīgi
- h. Joks
- i. Citi apsvērumi



KLASES DARBA SĀKUMS

# VIEDOKLIS VAI FAKTS?



Faktus var pārbaudīt un pamatot ar pierādījumiem.

Viedokļa pamatā ir pārlicība vai uzskati, nevis pārbaudāmi pierādījumi.

KLASES DARBA SĀKUMS

# KAS IR DEZINFORMĀCIJA?

- **Kas?** Nepareiza vai maldinoša informācija
- **Kā?** Izveidota vai izplatīta ar nodomu
- **Kāpēc?** Peļņas vai maldināšanas nolūkā

# KĀDAS PROBLĒMAS RADA DEZINFORMĀCIJA?

1. Cilvēki, kas tai notic, ...
  - ziņas sižetu redz tikai no vienas puses (sagrozītā veidā)
  - emocionāli reaģē nepamatotu iemeslu dēļ
  - maina savu rīcību
  - rada par sevi muļķīgu priekšstatu
2. Dezinformācija apgrūtina iespējas vajadzīgajā brīdī iegūt pareizo informāciju
3. Dezinformācija var negatīvi ietekmēt sabiedrību

PIEMĒRS

# DEZINFORMĀCIJA VAR NODARĪT ĪSTU KAITĒJUMU ĪSTAJĀ DZĪVĒ

Izplatoties dezinformācijai par 5G,  
notiek uzbrukumi 5G torņiem



The image shows a YouTube video player interface. At the top, there is a search bar and the YouTube logo. The video content shows a tall, blue metal lattice tower structure, likely a 5G tower, with a fire burning at its base. A person is visible in the background, running away from the tower. The video player includes a progress bar, volume control, and social media links. The video title is "Conspiracy theorists set fire to 5G towers and equipment", and it has 68,209 views and was posted on 23 Apr 2020.

YouTube BE Search

Follow us on @CGTNOfficial 0:07 / 2:01 cgtn.com

Conspiracy theorists set fire to 5G towers and equipment

68,209 views • 23 Apr 2020

1K 230 SHARE SAVE ...

[https://www.youtube.com/watch?v=t5\\_gzTI9ADg](https://www.youtube.com/watch?v=t5_gzTI9ADg)



PIEMĒRS

# DEZINFORMĀCIJA VAR APDRAUDĒT CILVĒKU DZĪVĪBU

Gluži kā šis attēls, kas izplatījās  
tikpat strauji kā pats vīruss.

**Corona virus  
before it reaches  
the lungs it  
remains in the  
throat for four  
days and at this  
time the person  
begins to cough  
and have throat  
pains. If he  
drinks water a  
lot and gargling  
with warm water  
& salt or vinegar  
eliminates the  
virus. Spread  
this information  
because you can  
save someone  
with this  
information**



# KURŠ VAR IEKRIST DEZINFORMĀCIJAS SLAZDOS?

IKVIENS!

Nav nozīmes vecumam, dzimumam, izcelsmei,  
izglītības līmenim.

Cilvēkus ir vieglāk piemuļķot, ja:

- ziņa saistīta ar emocijām (mīlestību, bailēm, cerībām),
- ziņu esam saņēmuši no kāda, kam uzticamies,
- ziņā paustais sakrīt ar mūsu uzskatiem.

NOSLĒGUMA PREZENTĀCIJA

# KAM BŪTU JĀCĪNĀS PRET DEZINFORMĀCIJU?

IKVIENAM...

Žurnālistiem un ietekmes veidotājiem

Politikājiem

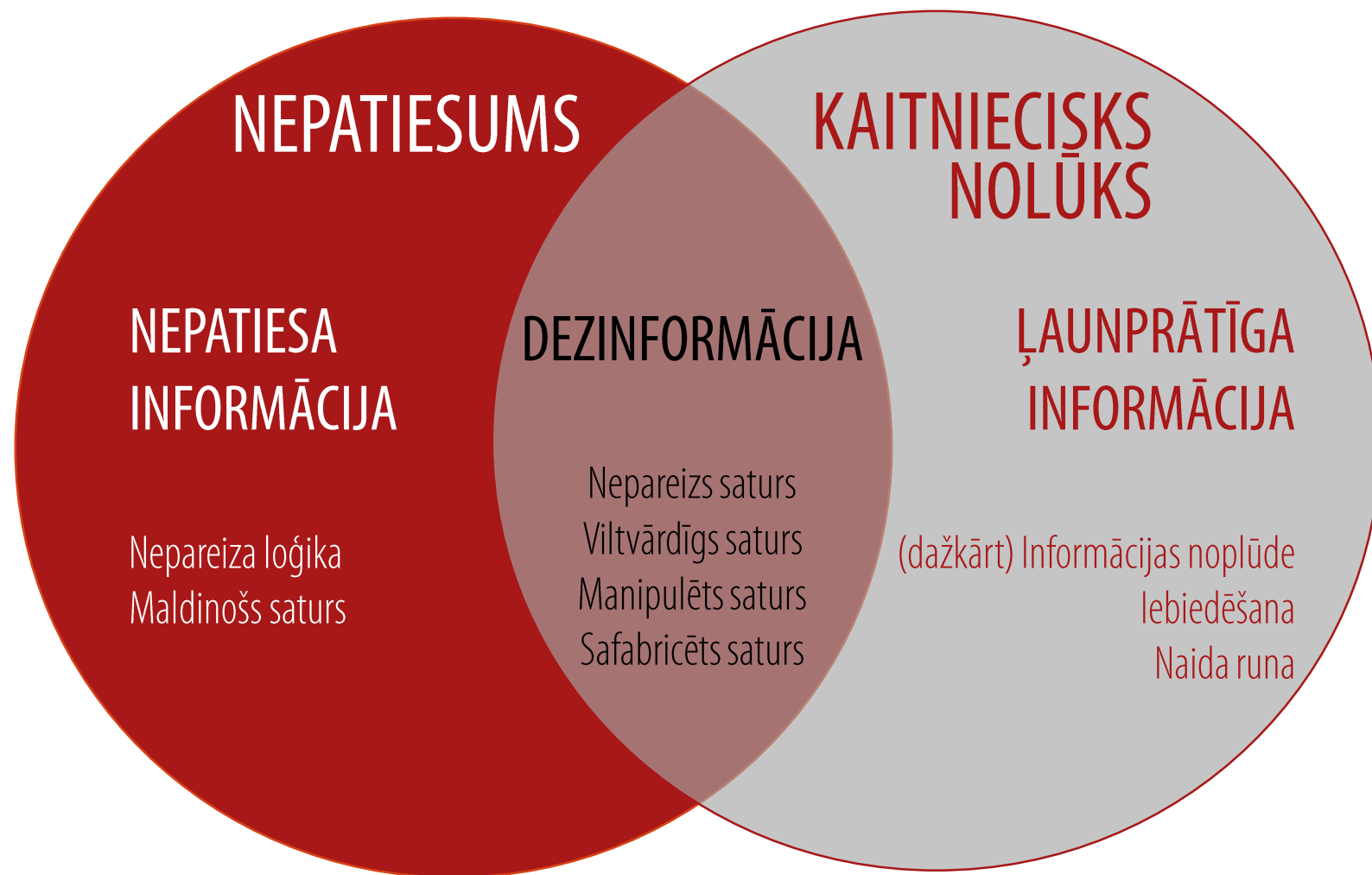
Plašsaziņas līdzekļiem un sociālajiem medijiem

Pedagogiem

... un arī TEV!

- Esi modrs un pārbaudi savādas ziņas
- Padomā, pirms dalies ar ziņām
- Runā ar draugiem, kuri varētu būt piemulķoti

# “VILTUS ZINAS” KAS ĪSTI TĀS IR?





# IZPRAST, KAS IR PATIESS UN KAS - NAV

Kā iespējams pārbaudīt, vai ziņas ir vai nav patiesas?

Daži ieteikumi:

- Izlasiet visu rakstu un apdomājiet, vai saturs atbilst virsrakstam.
- Pameklējiet to pašu ziņu internetā — vai citi avoti to apstiprina?
- Vai jums ir zināmi attiecīgie avoti?
- Pārliedzinieties par ziņas datumu un autoru
- Pārbaudiet, vai attēli neizskatās savādi

## NOSLĒGUMA PREZENTĀCIJA

# SKUMJI, BET PATIESĪBA: STĀSTS PAR GOVI PENKU

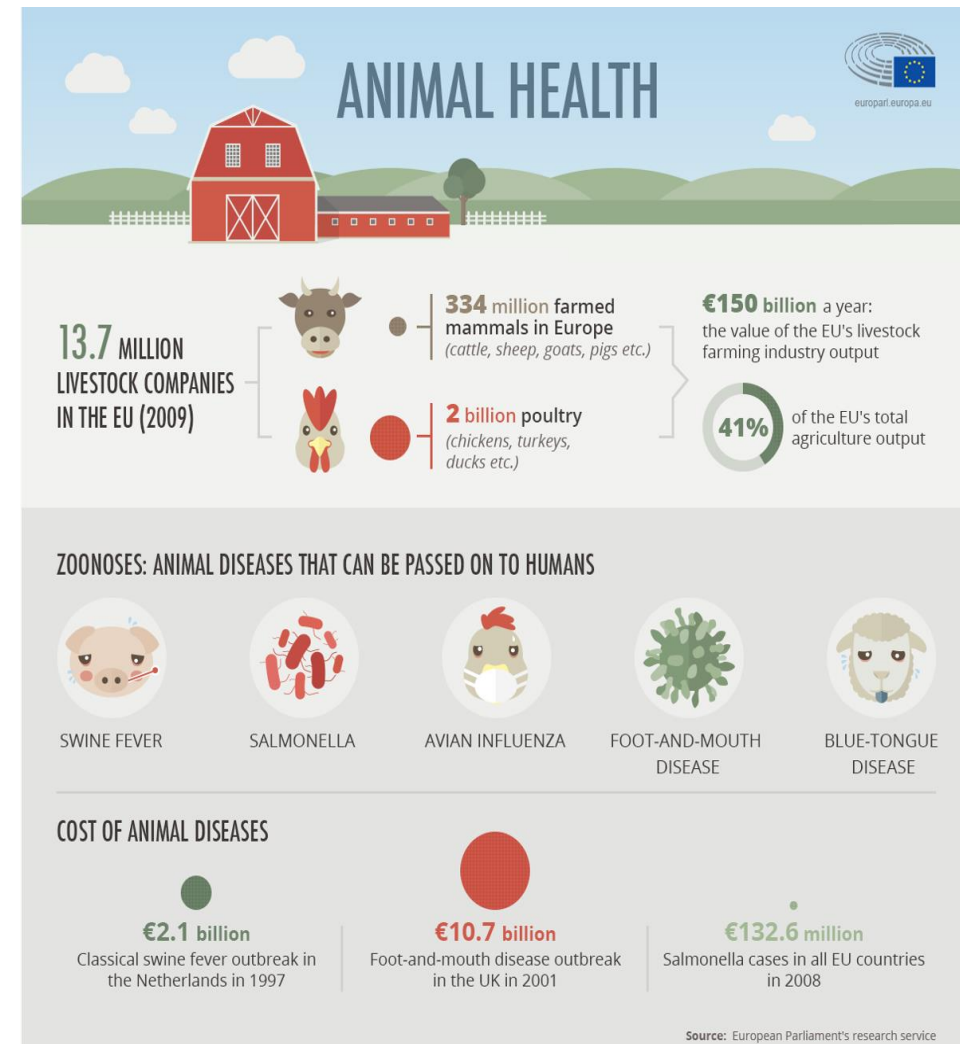
Bieži vien nozīme nav pašiem faktiem, bet gan tam, kā tie izklāstīti.

“Kā gadījums ar govi Penku, kurai Brisele piesprieda nāvessodu par aizklišanu no Bulgārijas un iemaldīšanos Serbijā, atspoguļo visu, kas nav kārtībā ar ES”

“ES trakums: govij Penkai piespriež nāves sodu par klaiņošanu ārpus bloka bez dokumentiem”



“Aktīvistu metas cīņā, lai novērstu grūsnas govju nokaušanu par “nelikumīgu” ES robežas šķērsošanu”



# FAKTU PĀRBAUDES KOMPASS

## 8. JOIN THE MYTH-BUSTERS<sup>(2)</sup>

Keep on top of the latest tricks and narratives used by those spreading disinformation.

Report fake stories.  
Tell your friends.

## 7. QUESTION YOUR OWN BIASES

Sometimes a story is just too good or entertaining to be true.

Take a deep breath, compare with reliable sources and keep a cool head.

## 6. THINK BEFORE YOU SHARE

The story could be a distortion of real or old events – or it could be satire. The headline could be designed to spark strong emotions. If an event is real, reliable media will cover it.

## 1. CHECK THE CONTENT

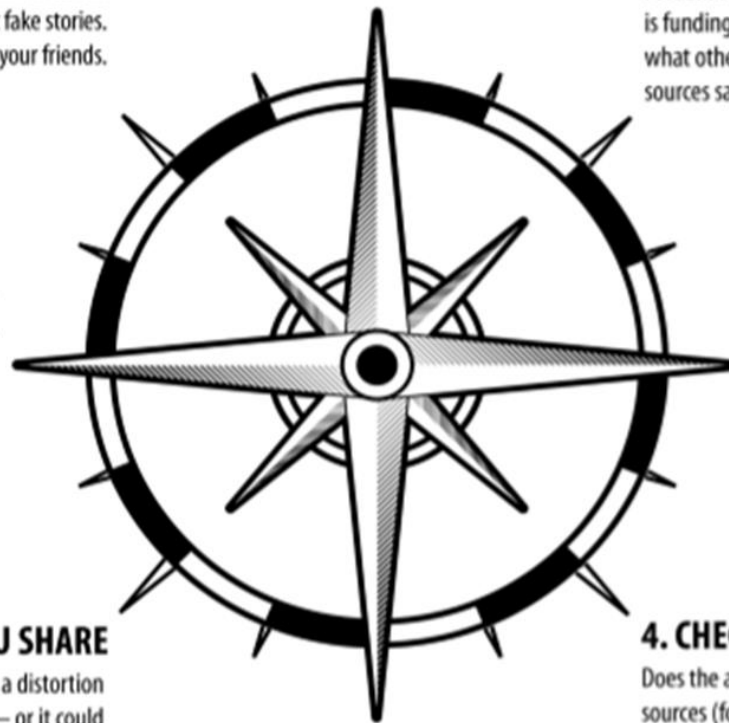
Are the facts and figures accurate? Is the article biased? A credible media outlet keeps one-sided opinions where they belong – in op-eds, not in news articles.

## 2. CHECK THE OUTLET

Do you know it? Does the URL look strange? Check the 'about' section. Who is behind it? Who is funding it? Double-check what other (trustworthy) sources say.

## 3. CHECK THE AUTHOR

Does this person even exist? A well-respected journalist always has a track record. If the author has made up his or her name (or does not mention it), the rest is also likely to be fake.



## 5. CHECK THE PICTURES

Images are powerful, and it is easy to manipulate them. An image search can show if it has been used before in a different context. The InVID plugin<sup>(1)</sup> can help you detect manipulation of videos or pictures.

## 4. CHECK THE SOURCES

Does the author use reliable sources (for example, well-established and respected media outlets)? Are the quoted experts real specialists? If the story uses anonymous (or no) sources, it could be fake.

# ES VEIKUMS DEZINFORMĀCIJAS APKAROŠANĀ

- “EU vs Disinfo” — īpaša darba grupa ārvalstu dezinformācijas apkarošanai
- Uzlaboti paņēmieni straujai dezinformācijas atpazīšanai
- Iedzīvotāju brīdināšana par dezinformācijas radīto apdraudējumu
- Spiediena izdarīšana uz sociālo mediju uzņēmumiem, mudinot tos dot savu artavu šajā cīņā
- Atbalsts faktu pārbaudītājiem un žurnālistiem Eiropas Savienībā un citviet pasaulē



NOSLĒGUMA PREZENTĀCIJA

# SEKOT FAKTU PĀRBAUDĪTĀJU DARBĪBAI

- Tavā valstī darbojošos faktu pārbaudes organizāciju sarakstu aktualizē [Pointera institūts](#) un [Facebook](#)
- Eiropas Savienības [dezinformācijas apkarošanas grupa](#) un kampaņa [“Padomā, pirms dalies”](#).

# LAUT SEVI PIEMULKOT – VAI TOMĒR NE?

## SAZIŅAS IESPĒJAS

Eiropas Parlamenta Runaspersonas nodaļa  
[europarl-spox@europarl.europa.eu](mailto:europarl-spox@europarl.europa.eu)

Šo moduli izstrādājis Eiropas Parlaments, nevis pārējo moduļu autors.  
© Eiropas Parlaments 2020.

